

SPORAZUM IZMEĐU SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I SAVEZNE REPUBLIKE NEMAČKE O SOCIJALNOM OBEZBEĐENJU

Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija i Savezna Republika Nemačka
u želji da regulišu odnose između obe države u oblasti socijalnog obezbeđenja, saglasile su se da
zaključče sledeći sporazum:

Odeljak I OPŠTE ODREDBE

Član 1

U ovom sporazumu znače izrazi:

1) "područje"

u odnosu na Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju njenu državnu teritoriju;

u odnosu na Saveznu Republiku Nemačku oblast važenja Osnovnog zakona za Saveznu Republiku Nemačku;

2) "državljanin"

u odnosu na Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju njenog državljanina;

u odnosu na Saveznu Republiku Nemačku Nemca u smislu Osnovnog zakona za Saveznu Republiku Nemačku;

3) "pravni propisi"

zakone, uredbe, statute i druge opšte pravne akte koji se odnose na grane socijalnog obezbeđenja, navedene u članu 2 stav 1;

4) "nadležni organi"

u odnosu na Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju Savezni savet za rad,

u odnosu na Saveznu Republiku Nemačku savezni ministar za rad i socijalno uređenje;

5) "nosilac"

ustanova ili organ u čiju nadležnost spada sprovođenje pravnih propisa navedenih u članu 2 stav 1;

6) "nadležni nosilac"

nosioca koji je nadležan prema pravnim propisima koje treba primeniti;

7) "zapošljenje"

zapošljenje ili delatnost u smislu pravnih propisa koje treba primeniti;

8) "vreme doprinosa"

vreme za koje su prema pravnim propisima jedne države ugovornice doprinosi uplaćeni ili se smatraju uplaćenim;

9) "izjednačeno vreme"

vreme, koje se izjednačuje sa vremenom doprinosa;

10) "vreme osiguranja"

vreme doprinosa ili izjednačeno vreme;

11) "davanje u novcu", "renta" ili "penzija"

davanje u novcu, rentu ili penziju uključujući sve dodatke i povećanja.

Član 2

(1) Ovaj sporazum se odnosi na:

1) jugoslovenske pravne propise o:

a) zdravstvenom osiguranju;

b) penzijskom osiguranju;

v) invalidskom osiguranju;

g) dodatku na decu;

2) nemačke pravne propise o:

a) osiguranju za slučaj bolesti, kao i o zaštiti majke koja privređuje ukoliko se radi o davanjima u novcu i naturi koja nosilac osiguranja za slučaj bolesti mora da pruži za vreme trudnoće i posle porođaja;

b) osiguranju za slučaj nesreća na radu;

v) rentnom osiguranju radnika, rentnom osiguranju nameštenika, rentnom osiguranju rudara i penzijskom osiguranju bratinskih blagajni;

g) dodatke na decu radnika.

(2) Ne smatraju se pravnim propisima u smislu stava 1 oni propisi koji za jednu državu ugovornicu proističu iz međudržavnih ugovora ili međunarodnog prava ili koji služe za njihovo izvršenje, ukoliko ne sadrže regulisanje obaveza iz osiguranja.

Član 3

(1) Ukoliko ovim sporazumom nije drukčije određeno, u primeni pravnih propisa jedne države ugovornice izjednačeni su sa njenim državljanima:

a) državljani druge države ugovornice,

b) izbeglice u smislu člana 1 Konvencije o pravnom položaju izbeglica od 28. jula 1961,

v) ostala lica u pogledu prava koje ona izvode od nekog državljanina jedne države ugovornice, ako prebivaju na području jedne od država ugovornica.

(2) Davanja prema pravnim propisima jedne države ugovornice državljanima druge države ugovornice koji prebivaju na području država ugovornica, pružaće se pod istim uslovima kao i državljanima prve države ugovornice koji tamo prebivaju.

Član 4

(1) Ukoliko ovim sporazumom nije drukčije određeno, pravni propisi jedne države ugovornice, prema kojima je nastanak prava na davanja ili pružanje davanja ili plaćanja davanja u novcu uslovljeno u zemlji, ne važe za lica navedena u članu 3 stav 1, koja borave na području druge države ugovornice. To važi analogno za lica koja nisu navedena u članu 3 stav 1 ukoliko nije u pitanju plaćanje renti (penzija)

ili jednokratnih davanja u novcu po pravnim propisima navedenim u članu 2 stav 1 tačka 1 slova b) i v) kao i tačke 2 slova b) do g).

(2) Stav 1 ne dira u pravne propise o merama za održavanje, poboljšanje i ponovno uspostavljanje sposobnosti za privređivanje prema pravnim propisima o rentnom osiguranju (penzijskom i invalidskom osiguranju).

Član 5

Obaveza osiguranja radnika određuje se, ukoliko članovima 6 do 10 nije drukčije određeno, prema pravnim propisima države ugovornice, na čijem su području zapošljeni; to važi i kada se poslodavac nalazi na području druge države ugovornice.

Član 6

(1) Ako radnik koga u jednoj državi ugovornici zapošljava preduzeće kome on obično pripada, od toga preduzeća bude poslat u drugu državu ugovornicu, da bi tamo za račun toga preduzeća obavio neki rad, onda za vreme prva dvadeset i četiri kalendarska meseca uposlenja na području druge države ugovornice i dalje važe pravni propisi prve države ugovornice tako kao da je još uvek zapošljen na njenoj teritoriji, ukoliko radnik ne bude poslat umesto drugog radnika čije je vreme slanja isteklo.

(2) Ako radnik transportnog preduzeća, koje ima sedište na teritoriji jedne države ugovornice, bude poslat na rad na područje druge države ugovornice, važe i dalje pravni propisi prve države ugovornice tako kao da je još uvek zapošljen na njenom području; to važi i kad preduzeće ima filijalu na području druge države ugovornice.

Član 7

(1) Za posadu pomorskog broda važe pravni propisi one države ugovornice čiju zastavu brod nosi.

(2) Ako radnik, koji obično boravi na području jedne države ugovornice privremeno bude zapošljen na pomorskom brodu koji nosi zastavu druge države ugovornice, od poslodavca čije je sedište na području prve države ugovornice, a nije vlasnik broda, onda važe pravni propisi prve države ugovornice kao da je zapošljen na njegovom području.

Član 8

Članovi 5 do 7 važe analogno za lica koja su shodno pravnim propisima navedenim u članu 2 izjednačena sa radnicima.

Član 9

(1) Ako državljanina jedne države ugovornice zaposli ta država ili rukovodilac, član ili službenik jednog zvaničnog predstavništva te države ugovornice na području druge države ugovornice, važe pravni propisi prve države ugovornice.

(2) Ako je radnik naveden u stavu 1 pre početka zapošljenja prebivao u zemlji zapošljenja, on može u roku od tri meseca od početka zapošljenja izabrati primenu pravnih propisa zemlje zapošljenja. O izboru treba obavestiti poslodavca. Izabrani pravni propisi važe od dana obaveštenja.

Član 10

Na zajednički zahtev zainteresovanog radnika i poslodavca, ili na zahtev lica koje je sa njim izjednačeno u smislu člana 8, nadležni organ države ugovornice čije bi pravne propise, shodno članovima 5 do 9 trebalo primeniti, može dozvoliti oslobađanje od primene tih pravnih propisa, ako se na odnosno lice i dalje primenjuju pravni propisi druge države ugovornice. Prilikom odlučivanja treba voditi računa o načinu i okolnostima zapošljenja. Pre donošenja odluke treba nadležnom organu države ugovornice pružiti priliku da po ovome zauzme stav. Ako radnik nije zapošljen na njenom području, onda se smatra kao da je tamo zapošljen.

Član 11

Pravni propisi jedne države ugovornice o nepostojanju prava na davanje ili o ograničenju davanja, dok se obavlja neki posao ili dok postoji obavezno osiguranje, primenjuju se takođe i na istovetna stanja koja postoje u drugoj državi ugovornici.

Odeljak II

POSEBNE ODREDBE

Glava 1

Zdravstveno osiguranje

Član 12

(1) Za pravo na dobrovoljno osiguranje, pravo na davanje i trajanje davanja sabiraju se prema pravnim propisima obeju država ugovornica navršeno vreme osiguranja i vreme uživanja davanja, ukoliko se ne odnose na isto vreme.

(2) Stav 1 važi analogno za davanja, čije priznanje zavisi od nahodjenja nosioca.

Član 13

(1) Na dobrovoljno osiguranje po pravnim propisima jedne države ugovornice ne utiče boravak na području druge države ugovornice.

(2) Ako neko lice, koje je bilo osigurano po pravnim propisima jedne države ugovornice prenese svoje prebivalište na područje druge države ugovornice, može dobrovoljno nastaviti osiguranje po njenim pravnim propisima. Pri tome je istupanje iz obaveznog osiguranja izjednačeno sa istupanjem iz dobrovoljnog osiguranja. Osiguranje se nastavlja

u Saveznoj Republici Nemačkoj

kod opšte mesne bolesničke blagajne nadležne po mestu prebivališta ili, tamo gde ove nema, pokrajinska blagajna nadležna za to mesto,

u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji

u komunalnom zavodu za socijalno osiguranje nadležnom po mestu prebivališta.

(3) Stav 2 važi analogno za lica, čije se pravo na dalje osiguranje izvodi iz osiguranja nekog drugog lica.

Član 14

(1) Član 4 stav 1 važi za lice:

a) koje, pošto je nastao osigurani slučaj, prenese svoje mesto boravka na područje druge države ugovornice, samo ako se nadležni nosilac prethodno saglasio sa promenom mesta boravka;

b) kod koga je osigurani slučaj nastao za vreme privremenog boravka na području druge države ugovornice, samo ako mu je zbog njegovog stanja potrebno hitno pružanje davanja;

v) kod koga je osigurani slučaj nastao posle istupanja iz osiguranja, samo ako je lice otišlo na područje druge države ugovornice, da bi prihvatilo ponuđeni posao.

(2) Saglasnost po stavu 1 se može uskratiti samo zbog zdravstvenog stanja lica. Ona se može naknadno dati ako lice iz opravdanih razloga nije prethodno tražilo saglasnost.

(3) Član 4 stav 1 ne važi za lice za koje se mogu zahtevati davanja po pravnim propisima države ugovornice, na čijem području ono boravi.

(4) Stav 1, slova a i b i stav 2 ne važe za davanje u slučaju materinstva.

Član 15

(1) Kod primene člana 4 stav 1, davanja u naturi pružaju:

U Saveznoj Republici Nemačkoj

opšta mesna bolesnička blagajna nadležna po mestu prebivališta, a tamo gde ona ne postoji, pokrajinska bolesnička blagajna nadležna za to mesto,

U Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji

komunalni zavod za socijalno osiguranje nadležan po mestu prebivanja.

(2) Za pružanje davanja u naturi važe propisi merodavni za nosioca mesta prebivanja izuzev pravnih propisa o trajanju davanja, o krugu članova porodice koje treba uzeti u obzir kao i pravnih propisa o parničnom postupku koji se odnose na ova davanja.

(3) Proteze ili naturalna davanja u naturi od većeg finansijskog značaja, izuzev u slučajevima bezuslovne hitnosti, pružaju se samo ukoliko se nadležni nosilac s tim saglasi. Bezuslovna hitnost postoji, ako se davanje ne može odgoditi, a da se život ili zdravlje lica ozbiljno ne ugrozi.

(4) Lica i ustanove, koji su sa nosiocima navedenim u stavu 1 sklopili ugovore o pružanju davanja u naturi za osiguranike tih nosilaca i njihove članove porodice, dužni su da pružaju davanja u naturi i licima navedenim u članu 4 stav 1 pod istim uslovima kao da su ta lica i njihovi članovi porodice osigurani kod nosilaca navedenih u stavu 1 kao i da se ugovori protežu i na ta lica.

Član 16

Kod primene člana 4 stav 1, na zahtev nadležnog nosioca uplaćuju se davanja u novcu od strane nosioca mesta prebivanja navedenog u članu 15 stav 1.

Član 17

(1) Na lice koje prima rentu (penziju) iz rentnih osiguranja (penzijskih osiguranja) obeju država ugovornica ili koje je podnelo zahtev za takvo primanje, primeniće se, ne dirajući u odredbe stavova 2 i 3, pravni propisi o zdravstvenom osiguranju uživalaca rente (uživalac penzije) one države ugovornice na čijem području dotično lice prebiva.

(2) Ako u stavu 1 navedeni uživalac rente (uživalac penzije) prenese mesto prebivanja na područje druge države ugovornice, primeniće se pravni propisi o zdravstvenom osiguranju uživalaca rente (penzije) prve države ugovornice do kraja meseca za koji se poslednji put isplaćuju rente (penzije) na području te države ugovornice.

(3) Ako u stavu 1 navedeni podnosilac zahteva prenese svoje mesto prebivanja sa područja jedne države ugovornice na područje druge države ugovornice, važe pravni propisi prve države ugovornice do kraja meseca u kome nosilac rentnog osiguranja (penzijskog osiguranja) druge države ugovornice sazna o promeni prebivališta.

(4) Ako jedno lice prima rentu (penziju) iz rentnog osiguranja (penzijskog osiguranja) samo jedne države ugovornice ili ako je podnelo zahtev za rentu (penziju) analogno važi član 4 stav 1 u pogledu obaveze osiguranja prema pravnim propisima o zdravstvenom osiguranju uživalaca rente.

Član 18

(1) Nadležni nosilac nadoknađuje nosiocu mesta boravka iznose utrošene prema čl. 15 i 16, izuzev administrativnih troškova.

(2) Nadležni organi mogu na predlog zainteresovanih nosilaca ugovoriti da se, u svrhu pojednostavljenja administracije, iznosi utrošeni prema članu 15 u svim slučajevima ili u određenim grupama slučajeva nadoknađuju u paušalnim iznosima.

Glava 2

Osiguranje za slučaj nesreće na poslu

Član 19

(1) Ako pravni propisi jedne države ugovornice predviđaju da se prilikom utvrđivanja stepena smanjenja sposobnosti za privređivanje usled nesreće na poslu (profesionalnog oboljenja) u smislu tih pravnih propisa, mora voditi računa o ranije nastalim nesrećama na poslu (profesionalnim oboljenjima), onda to važi i za ranije nastale nesreće na poslu koje potpadaju pod pravne propise druge države ugovornice. Sa nesrećama (oboljenjima) koje valja uzeti u obzir izjednačuju se nesreće ili slučajevi obeštećenja koji su kao takvi priznati prema drugim javno-pravnim propisima.

(2) Nosilac nadležan za obeštećenje kasnije nastalog osiguranog slučaja, utvrđuje svoje davanje prema stepenu smanjene sposobnosti za privređivanje koje je nastupilo usled nesreće na radu (profesionalnog oboljenja), koje on mora da uzme u obzir prema nacionalnim propisima koji važe za njega.

Član 20

(1) Za pravo na davanje po osnovu profesionalnog oboljenja, nosilac jedne države ugovornice uzima u obzir i poslove obavljane na području druge države ugovornice, koji prema svojoj prirodi mogu da izazovu to oboljenje. Ako pri tom, prema pravnim propisima obeju država ugovornica, postoji pravo na davanje, davanja u naturi i davanja u novcu, izuzev rente, pružaju se samo na osnovu pravnih propisa one države ugovornice, na čijem području ovlašćeno lice prebiva. Svaki nosilac pruža samo onaj deo rente, koji odgovara odnosu trajanja posla na području sopstvene države ugovornice prema trajanju posla o kome se mora voditi računa prema prvoj rečenici.

(2) Stav 1 važi i za pružanje porodične rente i pomoći porodici umrlog.

Član 21

(1) Član 4 stav 1 važi u pogledu davanja u naturi za jedno lice, koje je za vreme lečenja prenelo mesto boravka na područje druge države ugovornice, samo ako se nadležni nosilac prethodno saglasi sa promenom mesta boravka.

(2) Saglasnost prema stavu 1 se može uskratiti samo zbog zdravstvenog stanja tog lica. Ona se može naknadno dati, ako lice iz opravdanih razloga nije prethodno zatražilo saglasnost.

Član 22

(1) Ako nosilac jedne države ugovornice treba da pruži davanje u naturi licu na području druge države ugovornice, ta davanja ne dirajući stav 3 pružaju

u Saveznoj Republici Nemačkoj

opšta mesna bolesnička blagajna nadležna za mesto prebivanja ili, gde takva ne postoji, pokrajinska bolesnička blagajna nadležna za to mesto,

u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji

komunalni zavod za socijalno osiguranje nadležan prema mestu prebivanja.

(2) Za pružanje naturalnih davanja važe pravni propisi koji su merodavni za nosioca mesta prebivanja.

(3) Ako prema stavu 1 treba da se pruži profesionalna pomoć, nju pruža nosilac osiguranja za slučaj nesreće na poslu na području države prebivališta prema pravnim propisima koji za njega važe. Nadležan je onaj nosilac osiguranja za slučaj nesreće na poslu, koji bi bio nadležan kad bi o pravu davanja trebalo da se odluči prema pravnim propisima te države ugovornice.

(4) Umesto nosioca navedenog u stavu 1 davanja može pružiti nosilac osiguranja za slučaj nesreće na poslu naveden u stavu 3 druga rečenica.

(5) Član 15 stavovi 3 i 4 važe analogno.

(6) Davanja u novcu, izuzev rente, otpremnine, troškova nege i posmrtnina, pomoć isplaćuje na traženje nadležnog nosioca nosilac naveden u stavu 1.

Član 23

(1) Nadležni nosilac naknađuje nosiocu mesta prebivanja iznose utrošene na osnovu člana 22 izuzev administrativnih troškova.

(2) Nadležni organi mogu na predlog zainteresovanih nosilaca ugovoriti da se u cilju pojednostavljenja administracije u svim slučajevima ili u određenim grupama slučajeva utrošeni iznosi naknađuju u paušalnim iznosima.

Član 24

Otpremnina umesto rente zbog prebivanja nosioca prava na području druge države ugovornice može se priznati samo na zahtev nosioca prava.

Glava 3

Penzijско i invalidsko osiguranje

Član 25

(1) Ako na osnovu pravnih propisa obeju država ugovornica postoji vreme osiguranja koje se uračunava za sticanje prava na davanje prema pravnim propisima koje treba primeniti, uzima se u obzir i vreme osiguranja koje se prema pravnim propisima druge države ugovornice uračunava ukoliko se ne odnosi na isti period. To analogno važi za davanja koja se priznaju prema nahodjenju nosioca. U kojoj se meri vreme osiguranja može uračunati, određuje se po pravnim propisima koji utvrđuju mogućnost uračunavanja.

(2) Ako s obzirom ili bez obzira na stav 1 pravo na rentu postoji prema pravnim propisima obeju država ugovornica, i ako prema pravnim propisima koji se primenjuju treba da se radi izračunavanje rente uračunava vreme osiguranja kraće od dvanaest meseci, zahtev za rentu ne može se postaviti na osnovu tih pravnih propisa. U tom slučaju se vreme osiguranja za izračunavanje rente izjednačuje sa vremenom osiguranja koje se uračunava po pravnim propisima druge države ugovornice ne dirajući u član 26 stav 1 bez obzira kad je ono navršeno.

Član 26

(1) Penzijski osnov uzima se samo iz onog vremena osiguranja koje treba uzeti u obzir po pravnim propisima koji se primenjuju.

(2) Ako prema pravnim propisima koji se primenjuju postoji pravo na davanje, koje se određuje vodeći računa o deci nosioca prava ili sa njima izjednačenoj deci, zahtev se ne može podneti sve dok nosilac prava prebiva na području druge države ugovornice, i dok se za isto dete mogu zahtevati odgovarajuća davanja prema pravnim propisima te države ugovornice navedenim u članu 2. To važi i kad su davanja sadržana u porodičnim rentama kao delovi davanja ili se uz njih priznaju. Ako nosilac prava prebiva u trećoj državi, zahtev se može podneti samo po pravnim propisima države ugovornice na čijem je području nosilac prava poslednji put prebivao. Ako pravo na dotično davanje postoji samo prema pravnim propisima jedne države ugovornice, ono se priznaje samo u pola iznosa, ako su uslovi za zahtev ispunjeni samo uzimajući u obzir član 25 stav 1.

Član 27

Za nemačkog nosioca važi sledeće:

1. Vreme osiguranja koje se po članu 25 uzima u obzir, dodeljuje se onoj grani osiguranja čiji je nosilac nadležan za određivanje davanja isključivo prema nemačkim propisima.
2. Kod ukidanja rudarskih davanja za izravnanje, jugoslovenska rudarska preduzeća se izjednačuju na nemačkim rudarskim preduzećima.
3. Ako su uslovi za pravo na rentu ispunjeni samo uzimajući u obzir član 25 stav 1 dodatno vreme uračunava se samo upola.
4. Ako obaveza osiguranja zavisi od toga da li je broj uplaćenih doprinosa manji od određenog broja, kod odlučivanja o obavezi osiguranja uzeće se i vreme doprinosa po jugoslovenskim pravnim propisima.
5. Vreme osiguranja koje se po članu 25 stav 1 uzima u obzir uračunava se samo u efektivnom trajanju.

Glava 4

Dodaci na decu

Član 28

- (1) Lice koje je zapošljeno na području jedne države ugovornice i podvrgnuto pravnim propisima te države, ima prema njenim pravnim propisima pravo na dodatak na decu koja prebivaju na području druge države ugovornice kao da ta deca prebivaju na području druge države ugovornice.
- (2) Pod uslovima utvrđenim pravnim propisima koji se primenjuju, smatraju se kao deca:
 - a) bračna deca,
 - b) pastorčad koja žive u domaćinstvu očuha ili maćehe,
 - v) deca priznata kao bračna,
 - g) usvojena deca,
 - d) vanbračna deca (u odnosu prema ocu, međutim, samo ako je utvrđeno njegovo očinstvo ili njegova obaveza na izdržavanje).
- (3) Zahtev prema stavu 1 ne može se podneti ako lice zapošljeno na području države ugovornice u kojoj deca prebivaju ima pravo na dodatak na decu prema pravnim propisima te države. Ne primenjuju se pravni propisi koji isključuju takvo pravo u vezi sa prebivalištem lica navedenih u stavu 1.
- (4) Ako su za radnika u toku jednog kalendarskog meseca važili pravni propisi jedne i druge države ugovornice, i ako se dodatak na decu isplaćuje mesečno prema pravnim propisima koji se primenjuju, isplaćuje se onaj iznos koji odgovara broju kalendarskih dana za koje vreme je radnik bio zapošljen na teritoriji te države ugovornice i kada su za njega važili njeni pravni propisi.
- (5) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice sticanje prava na dodatak na decu zavisi od toga da li je navršeno vreme osiguranja ili sa njim izjednačeno vreme, uzima se sve vreme koje je uzastopno navršeno na području dveju država ugovornica.

ODELJAK III

RAZNE ODREDBE

Glava 1

Administrativna i pravna pomoć

Član 29

(1) Nosioци, udruženja nosilaca, organi i sudovi država ugovornica pružaju uzajamnu pomoć pri sprovođenju ovog sporazuma, kao da primenjuju pravne propise koji za njih važe. Pomoć je besplatna, izuzev troškova u gotovu.

(2) Stav 1 prve rečenice, važi i za lekarske preglede. Troškove pregleda, putne troškove, gubitak zarade, troškove smeštaja radi ispitivanja i ostale troškove u gotovom, izuzev poštanskih troškova, naknađuje organ koji je to tražio. Troškovi se ne naknađuju ako je lekarski pregled u interesu nadležnih nosilaca obeju država ugovornica.

Član 30

(1) Izvršne odluke sudova kao i izvršne isprave nosilaca ili organa jedne države ugovornice o doprinosima i ostalim potraživanjima iz socijalnog osiguranja priznaju se u drugoj državi ugovornici.

(2) Priznavanje se može uskratiti samo ako je u suprotnosti sa javnim poretком države ugovornice, u kojoj treba da se prizna odluka ili isprava.

(3) Izvršne odluke i isprave priznate na osnovu stava 1, izvršavaju se u drugoj državi ugovornici. Izvršni postupak se vodi prema pravnim propisima koji u državi ugovornici, na čijem području treba da se izvrše, važe za izvršenje odgovarajućih odluka ili isprava izdatih u toj državi. Primerak odluke ili isprave mora biti snabdeven potvrdom izvršnosti (klauzula izvršenja).

(4) Potraživanja nosilaca na području jedne države ugovornice u pogledu zaostataka doprinosa imaju prilikom prinudnog izvršenja u stečajnom postupku i u postupku poravnanja na području druge države ugovornice ista prava prvenstva kao i odgovarajuća potraživanja na području te države ugovornice.

Član 31

(1) Ako su isprave ili drugi spisi koji se podnose organima jedne države ugovornice, navedenim u članu 29 stav 1, delimično ili sasvim oslobođeni poreza ili taksa, uključujući i konzularne takse i administrativne dažbine, to oslobađanje se proteže i na isprave ili druge spise koji se podnose odgovarajućim organima druge države ugovornice prilikom sprovođenja pravnih propisa navedenih u članu 2 stav 1.

(2) Za isprave, koje se prilikom sprovođenja pravnih propisa navedenih u članu 2 stav 1 podnose nekom organu jedne države ugovornice navedenom u članu 29 stav 1 prilikom upotrebe pred organima druge države ugovornice, nije potrebna legalizacija ili neka slična formalnost.

Član 32

Organi navedeni u članu 29 stav 1 u sprovođenju pravnih propisa navedenih u članu 2 stav 1 ovog sporazuma, mogu međusobno i sa zainteresovanim licima i njihovim predstavnicima neposredno opštititi na svojim službenim jezicima. Primenjuju se pravni propisi o korišćenju prevodilaca. Presude, rešenja ili drugi spisi mogu se dostaviti neposredno preporučenim pismom uz povratnicu licu koje boravi na području druge države ugovornice.

Član 33

(1) Ako je zahtev za davanje podnet prema pravnim propisima jedne države ugovornice organu u drugoj državi ugovornici, kome je dozvoljeno primanje zahteva za odgovarajuće davanje prema pravnim propisima koji za njega važe, smatra se da je zahtev podnet nadležnom nosiocu. To analogno važi za ostale zahteve, kao i izjave i pravna sredstva.

(2) Zahtev za davanje prema pravnim propisima jedne države ugovornice važi i kao zahtev za odgovarajuće davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice.

Glava 2

Sprovođenje i tumačenje Sporazuma

Član 34

(1) Nadležni organi se mogu dogovoriti o administrativnim merama potrebnim za sprovođenje Sporazuma. Oni se međusobno obaveštavaju o izmenama i dopunama pravnih propisa koji za njih važe i koji su navedeni u članu 2.

(2) Za sprovođenje Sporazuma, svaka država ugovornica određuje organe za vezu. To su:

u Saveznoj Republici Nemačkoj

za osiguranje za slučaj bolesti

Savezni savez mesnih bolesničkih blagajni, Bad Godesberg;

za osiguranje za slučaj nesreće na poslu

Glavni savez zanatskih profesionalnih zadruga, registrovano udruženje, Bon;

za rentno osiguranje radnika

Pokrajinski osiguravajući zavod Niderbajern-Oberfalc, Landahut;

za rentno osiguranje nameštenika

Savezni osiguravajući zavod za nameštenike, Berlin;

za rudarsko rentno osiguranje

Rurska rudarska zajednica, Bohum;

za penzijsko osiguranje bratinskih blagajni

Pokrajinski osiguravajući zavod za Sarland, Sarbriken;

u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji

Savezni zavod za socijalno osiguranje.

Član 35

(1) Ako lice, koje prema pravnim propisima jedne države ugovornice treba da dobije naknadu za štetu nastalu na području druge države ugovornice, a prema njenim propisima ima pravo na naknadu štete od trećeg lica, ovo pravo na naknadu prelazi na nosioca prve države ugovornice prema pravnim propisima koji važe za njega.

(2) Ako nosilac jedne države ugovornice prema njenim pravnim propisima ima originerno pravo na naknadu štete od trećeg lica, to pravo priznaje druga država ugovornica.

(3) Ako prava na naknadu u pogledu istovetnih davanja za isti slučaj ima kako nosilac jedne države ugovornice tako i nosilac druge države ugovornice, nosilac jedne države ugovornice na traženje nosioca druge države ugovornice postavlja takođe i njen zahtev za naknadu. Treće lice može potraživanje oba nosioca izmiriti plaćanjem jednom ili drugom nosiocu sa oslobađajućim dejstvom. U međusobnom odnosu nosioci su dužni da se namire u srazmeri sa davanjima koja moraju da pruže.

Član 36

Davanja u novcu može pružati nosilac jedne države ugovornice licu, koje prebiva na području druge države ugovornice u svojoj valuti sa oslobađajućim dejstvom. Za obračun između nosioca i korisnika, merodavan je dnevni kurs, uzet za osnovu prilikom slanja davanja u novcu. Ako jedan nosilac treba da plaća nosiocu druge države ugovornice, plaćanje se vrši u valuti druge države ugovornice. Ako nosilac u slučajevima iz članova 30 i 35 treba da plaća nosiocu druge države ugovornice, plaćanje će se vršiti u valuti prve države ugovornice.

Član 37

(1) Ako je nosilac jedne države ugovornice neosnovano pružao davanja u novcu, taj neosnovano isplaćeni iznos može se obustaviti u korist nosioca prilikom nekog kasnijeg plaćanja odgovarajućeg davanja prema pravnim propisima druge države ugovornice.

(2) Ako je nosilac jedne države ugovornice plaćao akontaciju u vezi sa pravom na neko davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice, isplaćeni iznos obustavlja se od davanja u korist tog nosioca.

(3) Ako jedno lice prema pravnim propisima jedne države ugovornice ima pravo na davanje u novcu, vremenski period, za koji je ono ili njegovi članovi porodice, primalo pomoć od strane nosioca socijalnog staranja druge države ugovornice, to davanje u novcu obustaviće se na zahtev i u korist nosioca socijalnog staranja kao da taj nosilac socijalnog osiguranja ima sedište na području prve države ugovornice.

Član 38

(1) Sporna pitanja između dveju država ugovornica o tumačenju ili primeni Sporazuma treba, ukoliko je moguće, da reše nadležni organi.

(2) Ako se sporna pitanja na ovaj način ne mogu rešiti, onda se na zahtev jedne države ugovornice, iznose pred arbitražni sud.

(3) Arbitražni sud se obrazuje od slučaja do slučaja, pri čemu svaka država ugovornica određuje jednog člana, a oba člana sporazumno naznačuju državljanina neke treće države kao predsednika, koga postavljaju vlade obeju država ugovornica. Članovi se određuju u roku od dva meseca, predsednik u roku od tri meseca pošto jedna država ugovornica obavesti drugu da želi spor izneti pred arbitražni sud.

(4) Ako rokovi navedeni u stavu 3 ne budu održani, u nedostatku drugog dogovora, svaka država ugovornica može zamoliti predsednika Međunarodnog suda da izvrši potrebna imenovanja. Ako je predsednik državljanin jedne države ugovornice, ili je iz nekog drugog razloga sprečen, imenovanje treba da izvrši po rangi sledeći član suda koji nije državljanin jedne države ugovornice.

(5) Arbitražni sud odlučuje većinom glasova na osnovu ugovora koji postoje između stranaka i opšteg međunarodnog prava. Njegove odluke su obavezne. Svaka država ugovornica snosi troškove svoga člana kao i troškove za zastupanja u postupku pred arbitražnim sudom; troškove za predsednika i ostale troškove snose države ugovornice u jednakim delovima. Arbitražni sud može i na drugi način regulisati troškove. U svemu ostalome arbitražni sud sam utvrđuje svoj postupak.

ODELJAK IV

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 39

(1) Ukoliko nije drukčije određeno ovaj sporazum ne zasniva nikakvo pravo na plaćanje davanja za vreme pre njegovog stupanja na snagu.

(2) Kod primene ovog sporazuma uzeće se u obzir i činjenice koje su značajne prema pravnim propisima država ugovornica iz vremena pre njegovog stupanja na snagu.

(3) Pravnosnažnost ranijih odluka ne predstavlja smetnju za primenu Sporazuma.

(4) Rente određene pre stupanja na snagu ovog sporazuma, mogu se, vodeći računa o njemu, ponovo odrediti i po službenoj dužnosti. U tim slučajevima, ne dirajući u član 33 stav 2, dan na koji je nosilac započeo postupak važi kao dan podnošenja zahteva prema pravnim propisima druge države ugovornice. Renta se plaća u dosadašnjoj visini ako bi novoodređena renta bila manja.

Član 40

Priloženi završni protokol je sastavni deo ovog sporazuma.

Član 41

Ovaj sporazum važi i za Land Berlin, ukoliko Vlada Savezne Republike Nemačke u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Vladi Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ne da suprotnu izjavu.

Član 42

(1) Za Sporazum potrebna je ratifikacija; ratifikacioni instrumenti razmeniće se što je moguće pre u Bonu.

(2) Ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana drugog meseca po isteku meseca u kome su ratifikacioni instrumenti razmenjeni.

Član 43

(1) Sporazum se zaključuje na neodređeno vreme. Svaka država ugovornica može ga otkazati u roku od tri meseca pre isteka kalendarske godine.

(2) Odeljak II glave 4 prestaje da važi godinu dana posle dana, kada je izmenom drugog sporazuma o socijalnom obezbeđenju, koje je Savezne Republika Nemačka zaključila sa trećim državama, pravnosnažno ograničeno davanje dodatka na decu prema tom sporazumu. Ako je do toga dana između država ugovornica bio zaključen sporazum o izmeni odeljka II glave 4, ali još nije stupio na snagu, stupanjem na snagu tog sporazuma o izmeni prestaje da važi odeljak II glava 4, ali najkasnije godinu dana posle dana navedenog u prvoj rečenici.

(3) U slučaju prestanka važnosti ovog Sporazuma usled otkaza, njegove odredbe će i dalje važiti za prava na davanje koja su dotle stečena; pravni propisi o isključivanju nekog prava ili mirovanja ili do uzimanja davanja zbog boravka u inostranstvu, neće se primenjivati na ta prava.

U potvrdu čega su opunomoćenici potpisali ovaj sporazum i stavili svoje pečate.

Rađeno u Beogradu, dana 12. oktobra 1968. godine u četiri originala, dva na srpskohrvatskom, a dva na nemačkom jeziku, pri čemu je svaki tekst jednako obavezan.

Za Socijalističku Federativnu
Republiku Jugoslaviju,
A. Polajnar, s.r.

Za Saveznu Republiku Nemačku,
P. Blahštajn, s.r.

ZAVRŠNI PROTOKOL UZ SPORAZUM IZMEĐU SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I SAVEZNE REPUBLIKE NEMAČKE O SOCIJALNOM OBEZBEĐENJU

Prilikom potpisivanja Sporazuma o socijalnom obezbeđenju, zaključenog danas između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Savezne Republike Nemačke opunomoćenici obeju država ugovornica izjavili su da postoji saglasnost u sledećem:

1. Uz član 2 Sporazuma:

a) Odeljak II glava 3 Sporazuma ne važi za penzijsko osiguranje bratinskih blagajni koje postoje u Saveznoj Republici Nemačkoj.

b) Pravni propisi navedeni u stavu 1 broj 2 slova a) do v) uključuju takođe i propise o obeštećenju za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja.

c) Sporazum se ne odnosi na kasnije nemačke pravne propise o uključivanju novih pripadnika samostalnih delatnosti u postojeću granu rentnog osiguranja.

d) Ukoliko prema propisima navedenim u stavu 2 koji se odnose na podelu tereta, raspodela tereta iz osiguranja zavisi od prebivanja dotičnog lica na određeni dan na području jedne države ugovornice, onda ta raspodela ostaje i pri kasnijem prenošenju boravka na područje druge države ugovornice.

2. Uz član 3 Sporazuma:

a) Jugoslovenski pravni propisi, prema kojima isplaćivanje novčanih davanja nosiocima prava u inostranstvu zavisi od davanja naročite saglasnosti, neće se primenjivati na nemačke državljane, koji obično prebivaju izvan područja država ugovornica.

b) Odredbe o snošenju tereta osiguranja u državnim ugovorima ostaju na snazi.

c) Pravni propisi jedne države ugovornice, koji obezbeđuju učešće osiguranika i poslodavca u organima samoupravljanja nosilaca i saveza kao i u pravosuđu socijalnog obezbeđenja, ostaju na snazi.

3. Uz član 4 Sporazuma:

a) Stav 1 ne dira u nemačke pravne propise o davanjima koja proizilaze iz

- nesreće na poslu (profesionalnog oboljenja), u času kad povređeni nije bio osiguran prema saveznom pravu,

- vremena osiguranja, koja prema saveznom pravu nisu navršena,

b) Jugoslovenski propisi prema kojima je plaćanje davanja u novcu korisnicima u inostranstvo uslovljeno davanjem saglasnosti neće se primenjivati na lica navedena u članu 3 stav 1 Sporazuma, ukoliko se ne radi o jugoslovenskim državljanima.

4. Uz član 5 Sporazuma:

Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice primanje nekog davanja povlači oslobođenje od osiguranja, primanje odgovarajućeg davanja po pravnim propisima druge države ugovornice ima isto dejstvo.

5. Uz član 9 Sporazuma:

Za lica koja su zapošljena na dan stupanja na snagu ovog sporazuma, rok utvrđen u stavu 2 počinje sa ovim danom.

6. Uz član 17 Sporazuma:

a) Ako prema stavu 1 treba da se primene nemački pravni propisi o osiguranju za slučaj bolesti uživalac rente, jugoslovenski nosilac penzijskog osiguranja obustavlja od penzije doprinos za troškove osiguranja za slučaj bolesti u korist nosioca, koji je po nemačkim pravnim propisima rentu odredio ili će je odrediti.

b) Ako prema stavu 4 treba da se primene nemački pravni propisi o zdravstvenom osiguranju za slučaj bolesti uživalaca renti, nadležan je onaj nosilac osiguranja za slučaj bolesti kome je osiguranik i poslednji put pripadao. Ako bi u tom slučaju bila nadležna opšta mesna bolesnička blagajna ili pokrajinska bolesnička blagajna ili nijedan nosilac, lice pripada Opštoj mesnoj bolesničkoj blagajni Bad Godesberg.

7. Uz član 19 Sporazuma:

Ako po nemačkim pravnim propisima primanje rente iz rentnog osiguranja utiče na visinu davanja iz osiguranja za slučaj nesreće na poslu, isto dejstvo ima na primanje istovrsne penzije po jugoslovenskim pravnim propisima.

8. Uz član 25 Sporazuma:

Kad prema jugoslovenskim pravnim propisima pravo na penziju postoji samo ako se uzme u obzir stav 1 za njeno izračunavanje važi sledeće:

Jugoslovenski nosilac obračunava pravo na penziju koja bi pripadala po unutrašnjim pravnim propisima koje on treba da primeni kad bi sve vreme osiguranja koje se po nemačkim pravnim propisima uzima u obzir za izračunavanje rente takođe bilo vreme osiguranja koje se uzima u obzir u smislu unutrašnjih pravnih propisa koje jugoslovenski nosilac primenjuje. Jugoslovenski nosilac zatim obračunava onaj deo penzije, koji odgovara srazmeri između vremena osiguranja, uzetog u obzir po unutrašnjim pravnim propisima, prema zbiru vremena osiguranja uzetog u obzir po pravnim propisima obeju država ugovornica.

9. Uz član 26 Sporazuma:

Davanja u smislu stava 2 nisu ona koja se odobravaju prema pravnim propisima navedenim u članu 2 stav 1 broj 2) slova b) i v) Sporazuma.

10. Uz član 30 Sporazuma:

Ostala potraživanja u smislu stava 1 predstavljaju i prava na naknadu navedena u članu 35 stav 1 Sporazuma.

11. Uz član 43 Sporazuma:

Države ugovornice se slažu da će o prilagođavanju Sporazuma blagovremeno povesti pregovore tako da bi sporazum o izmenama mogao stupiti na snagu najkasnije godinu dana posle termina navedenog u stavu 2 prva rečenica. U slučaju da dodatni rok od godinu dana ne bude dovoljan države ugovornice će obezbediti da za radnike koji ne potpadaju pod ovaj sporazum, ne nastave prekid u plaćanju dodatka na decu.

12. a) Konvencija i Ugovor od 10. marta 1956. između Savezne Republike Nemačke i Federativne Narodne Republike Jugoslavije o regulisanju izvesnih potraživanja iz socijalnog osiguranja (u daljem tekstu: "Ugovor"), ukoliko Ugovor sadrži regulisanje za stanja navedena u sledećem slovu b), ne važe kao sporazumi u smislu nemačkih pravnih propisa o rentama za strance; oni ne diraju u te pravne propise.

b) Nesreće na poslu (profesionalna oboljenja) i vreme osiguranja navedeni u članu 1 stav 1 slova b) ugovora, važe kao činjenična stanja nastala u jugoslovenskom socijalnom osiguranju, u smislu nemačkih pravnih propisa o rentama za strance. Za obračunavanje davanja ona se tako ocenjuju kao da ugovor nije zaključen.

c) Ako je lice ili član porodice umrlog lica, navedeni u članu 1 stav 1 slovo b) ugovora, posle 1. januara 1956. godine ali pre stupanja na snagu ovog sporazuma, napustilo stalno mesto stanovanja, na području Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, onda za njih i u pogledu njihovih prava i očekivanih prava navedenih u ugovoru, važe slova a) i b) sa dejstvom od dana napuštanja mesta

stanovanja, ako je lice ili član porodice takvog umrlog lica na dan podnošenja zahteva nemački državljanin.

13. Za primenu u tač. 12 ovog završnog protokola navedenog ugovora od 10. III 1056. godine važi sledeće:

Očekivano pravo u smislu člana 1 Ugovora utvrđuje se samo prema osiguraniku.

U potvrdu čega su opunomoćenici potpisali ovaj sporazum i stavili svoje pečate.

Rađeno u Beogradu, dana 12. oktobra 1968. godine u četiri originala, dva na srpskohrvatskom jeziku, a dva na nemačkom, pri čemu je svaki tekst jednako obavezan.

Za Socijalističku Federativnu
Republiku Jugoslaviju,
A. Polajnar, s.r.

Za Saveznu Republiku Nemačku,
P. Blahštajn, s.r.